

Ідея самопізнання та її значення для розвитку освіти.

*Всі люди від природи
прагнуть до знань.*

*Аристотель
“Метафізика”*

**Інтуїтивне світорозуміння привело
людину до ідеї**

самопізнання,

**якою пронизана вся історія,
східної та західної філософії.**

Індійська філософія
звернулася до людини із
закликом:

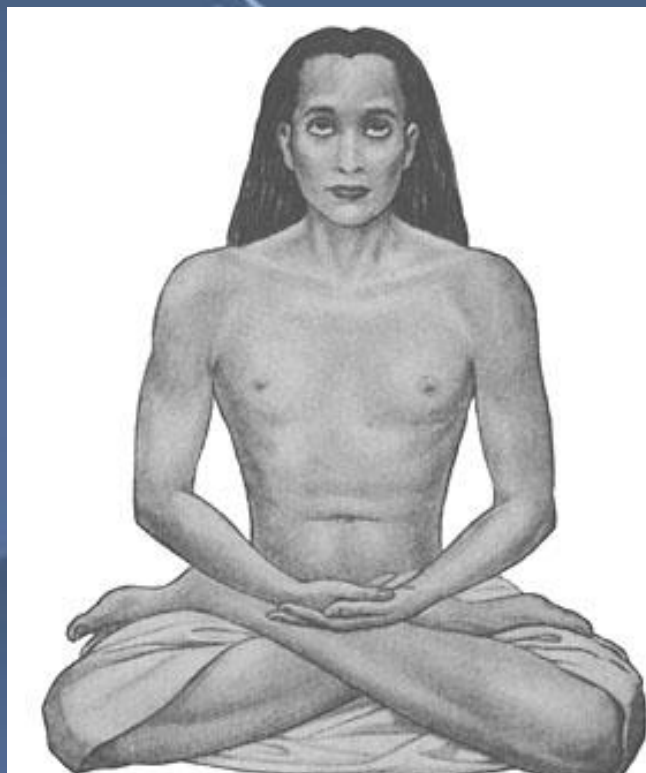
"Атманам віддхі" -
пізнай самого себе.

Витоки цієї ідеї сягають
глибини її ведичного
періоду
1500 - 600 років до н.е..

Йога як одна із древніх індійських практик самопізнання

Йога Патанджалі складається з восьми вправ, що мають виняткове значення для звільнення людини від карми. Вони покликані допомогти людині наблизитися до розуму як до засобу бачення всесвіту.

Вправи формують ставлення людини до середовища; ставлення до себе; вміння керувати тілом; правильно дихати; керувати почуттями; керувати розумом; розвивають вміння взаємодіяти з об'єктом пізнання, а також здатність поєднуватися з цим об'єктом.

*Знаючий інших -
розумний, а знаючий
себе – мудрий.*

Лао-цзи
(нар. 604 р. до н.е.)

ДАО ДЕ ЦЗИН –
книга шляху і
благодаті

Даоська практика самопізнання

Світ у цілому і людина зокрема характеризуються трьома видами життєвої енергії: шен (дух), ци (дихання) і цзін (життєва субстанція). Під час медитації людина прагне до злиття мікрокосму (її) з макрокосмом (всесвіт). З цією метою людина повинна позбутися дуалістичного сприйняття дійсності; іншими словами, вона прагне ототожнити своє Его зі всім всесвітом, тобто позбутися суб'єктно-об'єктної свідомості.

Ба Джуань цзинь (Вісім відрізів парчі)

Пізнай самого себе

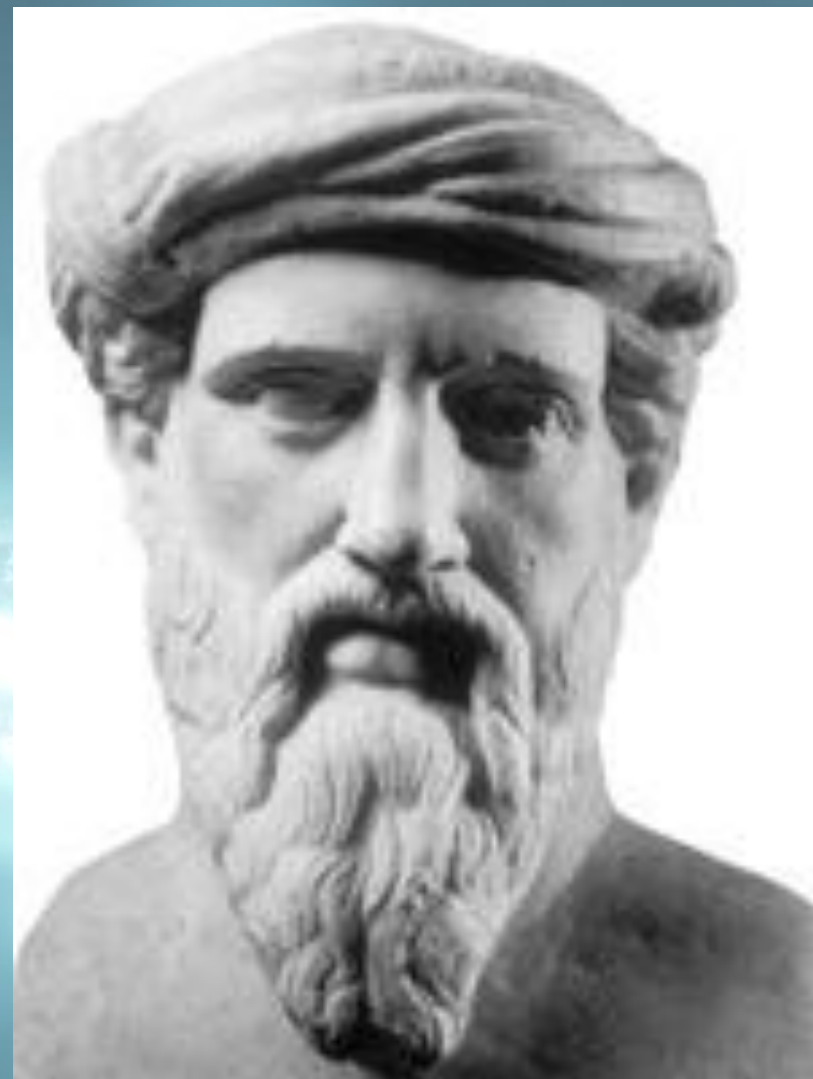
— напис на храмі Аполлона в Дельфах, як заклик бога Аполлона до кожного, хто входив.

Що на світі важко? -
«Пізнати самого себе»
Фалес
(640-562 рр. до н.е.).

Людина –
міра всіх
речей.

Протагор. 480-
410 рр. до н.е.

Сократ

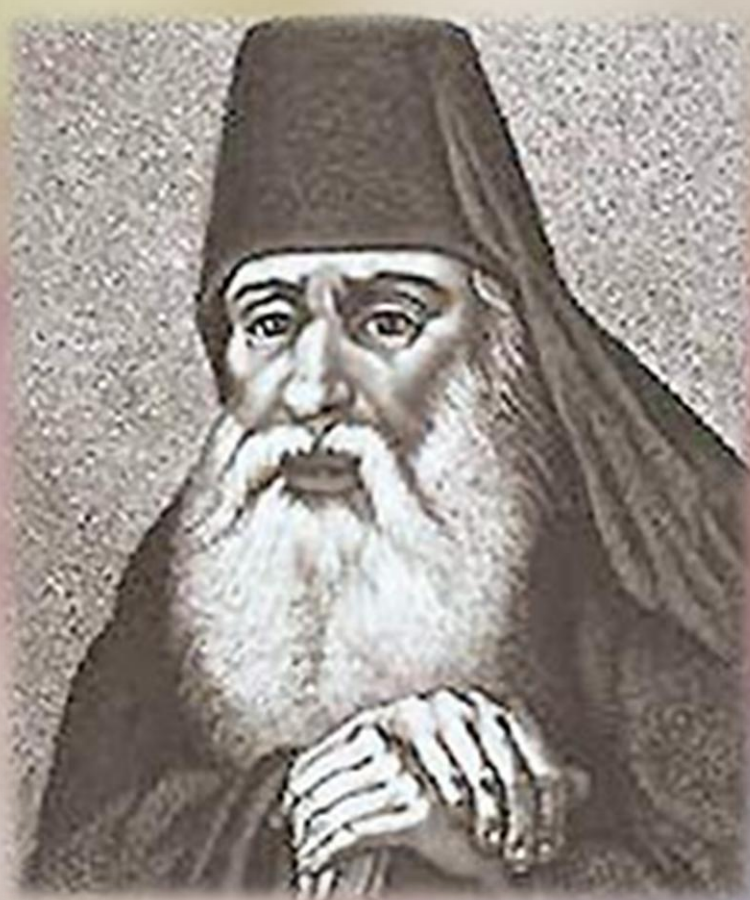
(469-399 рр. до н.е.)

переосмислив дельфійський заклик у дусі відмови від безплідних спекуляцій про світ у цілому і поклав його в основу своєї інтелектуальної етики (“добродіяння є знання”), що робить самопізнання і, насамперед, пізнання своєї моральної сутності попередньою умовою добродіяльного і щасливого життя.

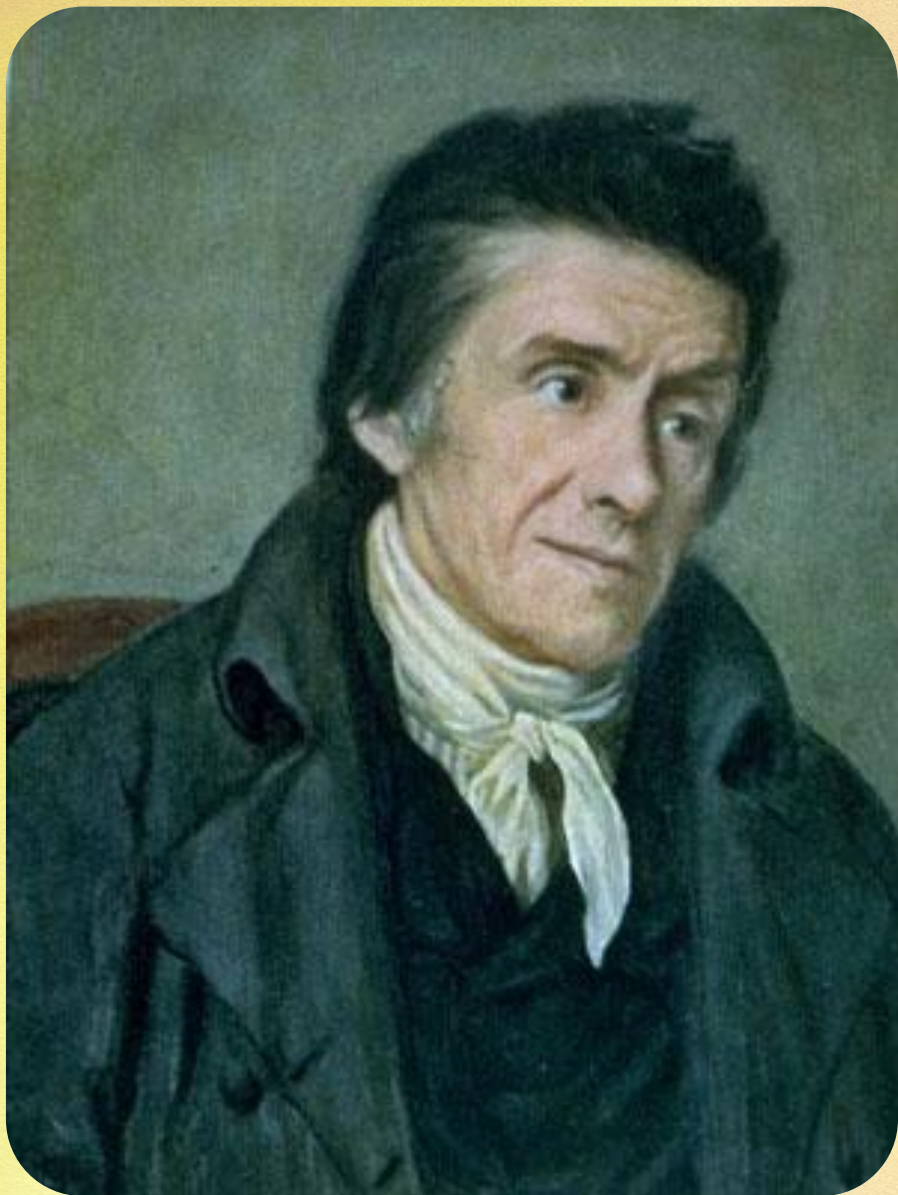
Царство Боже в середині
нас. – Христос.

“ ... О чоловіче, тільки познай самого себе, яко єст-єсь дивним створенням божіим и скарбницею примудрости єго неизреченой, которий в тебі закрыта і положена єст“.

К. Траквілон-Ставровецкий

Песталоцці зазначав:

“Пізнання самого себе...

є центральним пунктом, з якого має виходити вся освіта.

Пізнання самого себе,

проте, за своєю суттю є дуалістичним:

1. Це пізнання своєї фізичної природи.

2. Це пізнання своєї внутрішньої самостійності, усвідомлення своєї волі самому досягати власного благополуччя, усвідомлення власного обов’язку залишатися відданим своїм поглядам.

**“... О це і є бути
щасливим – (пізнати)
знайти себе”.**
Г. Сковорода.

Г. Лессінг назвав самопізнання
центром,

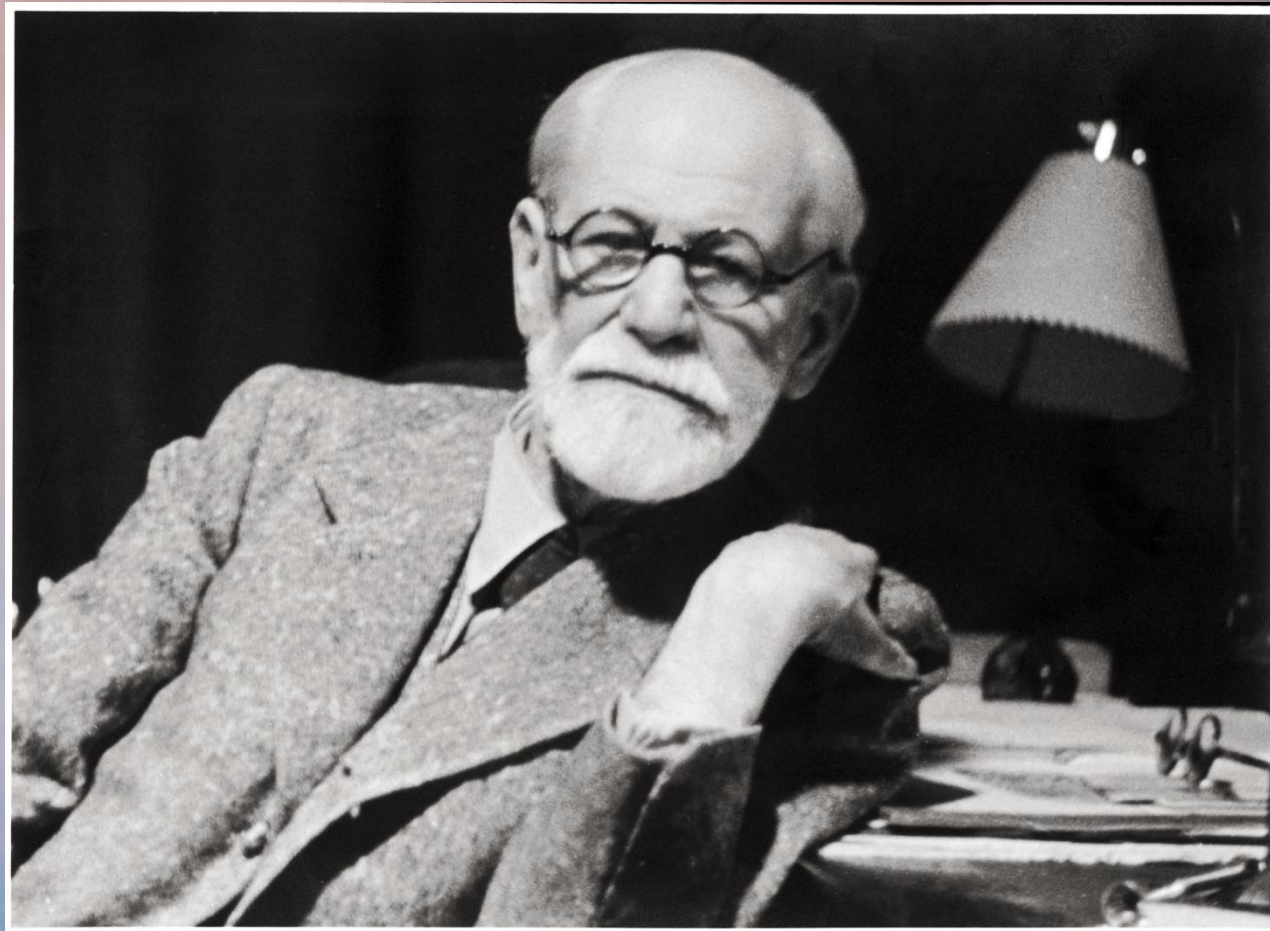

а І. Кант — початком
всієї людської мудрості.

*“Всі цінності
вже створені,
і кожна
створена
цінність – це
я сам”
Ф. Ніцше*

Метапсихологія З. Фрейда – єдність свідомого і несвідомого

Самопізнання як процес

1. Первинне самопізнання -
знайомство людини з самою собою
через інтерпретації Іншого як себе

3. Вторинне самопізнання -
трансформація уявлень про
себе, перехід до власної
інтерпретації

2. Криза первинного самопізнання
– зустріч із невідповідностями в
інтерпретаціях

Самопізнання

- Способами самопізнання є: самооцінка, самопостереження, самоаналіз

Ставлення до себе

- Самопочуття, самолюбство, честолюбство, скромність, самовпевненість, гідність, нахабство

Саморегуляція

- Стриманість, самовладання, самоконтроль, самокорекція, самодисципліна, самостимулювання

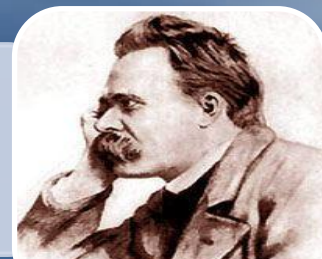
- До певної міри Східна традиція самопізнання частково відображена в традиціях сімейного виховання у сучасній Японії та Китаї і, меншою мірою, – в системах освіти.

- У класичному вигляді традиція самопізнання збереглася в монастирях закритого типу.

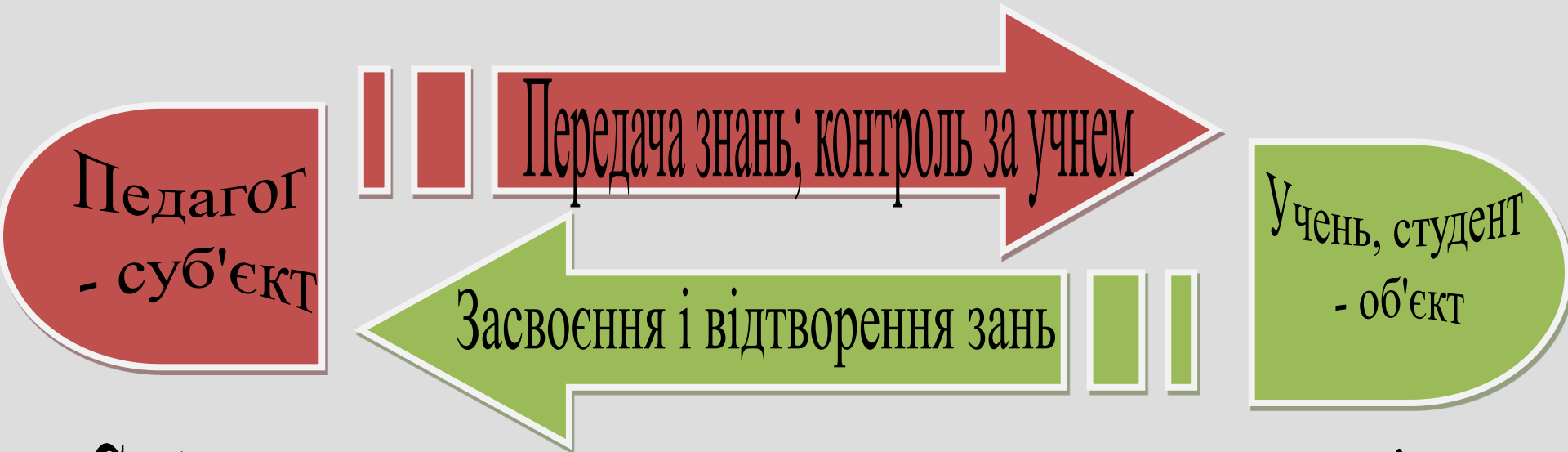
- Сучасний світ надає перевагу матеріальним цінностям, а відтак освіта більше уваги приділяє пізнанню зовнішнього матеріального світу.

- “Зміна цінностей – це зміна тих, хто творить”. Ф. Ніцше.

Освіта як суб'єкт- суб'єктна взаємодія

Традиційні суб'єкт-об'єктні відносини в освіті

Суб'єкт-суб'єктні відносини сучасної моделі освіти

Партнерство, взаємодія, співдіяльність